

VERSLAG

Achtste bijeenkomst Nationaal Comité advies dierproevenbeleid d.d. 11-09-2015

Opening en vaststelling agenda.

Een lid was niet aanwezig. De overige zes leden, de algemeen secretaris en twee medewerkers van het secretariaat van het NCad waren aanwezig.

Mededelingen

Congressen en symposia

Een van de leden attendeert op een internationale bijeenkomst in Brussel die georganiseerd wordt door RSPC met als titel ; "Focus on severe suffering". Het betreffende lid zal daar als spreker optreden. Deze bijeenkomst vindt plaats op 16 en 17 juni 2016 aansluitend aan het Felasa Congres.

Op 16 tot en met 18 september in Egmond aan Zee wordt een congres georganiseerd met als titel 3R's Alternatives and Consistency Approach in Vaccine Lot release Testing. Het betreft een internationaal congres waar de voortgang van de 3 V implementatie bij vaccinontwikkeling en kwaliteitscontrole daarop worden besproken. Het ingediende voorstel IMI (Innovative Medicines Initiative) call waar 15,6 mln. euro voor beschikbaar is gesteld sluit aan op het congres in Egmond aan Zee.

De voorzitter geeft aan naar het EUSAAT congres in Linz te gaan getiteld 19th European Congress on Alternatives to Animal Testing.

3V-Centrum Utrecht Life Sciences

Het 3V-Centrum Utrecht Life Sciences (ULS) heeft twee websites gelanceerd. Dit betreffen Humane Endpoints en Interspecies. De links daarvan zullen door het secretariaat worden gemaïld.

Vorbereidingen workshop Brussel

Aan de door het NCad georganiseerde workshop in Brussel op 8 oktober doen 13 landen mee. Ook zal een aantal observers aanwezig zijn (waaronder twee leden van de Europese Commissie). Vanuit de landen zijn nationale NC prioriteiten aangedragen, waaronder prioriteiten voor op te stellen Codes of Practice. Deze zullen tijdens de workshop besproken worden met als doel duidelijkheid te krijgen of samenwerking op Europees niveau wenselijk is, en zo ja, op welke manier dit invulling kan krijgen.

Gesprek met directeur-generaal (DG) van het ministerie van Economische Zaken

De voorzitter geeft een korte toelichting over het gesprek dat heeft plaatsgevonden met de directeur-generaal (DG) van het ministerie van Economische Zaken. Er zijn verschillende onderwerpen besproken waaronder internationalisering en de aanbidding van de adviezen inzake dataopslag en dieren in voorraad gedood. Voorlopig staat hiervoor 12 oktober gepland. De DG is bijgepraat over de voortgang. De staatssecretaris zal op korte termijn een voortgangsrapportage naar de Tweede Kamer sturen. De aan te bieden adviezen zullen daarin worden meegenomen.

Begroting 2016

Het NCad zal een vergelijkbaar budget te besteden hebben als in het jaar 2015. Dit wordt opgenomen in het offertetraject van RVO naar EZ.

Actielijst

Adoptieregeling

Er starten binnenkort twee werkgroepen te weten een voor honden en katten en een voor niet-humane primaten. Een van de NCad leden zal deze beide gaan voorzitten. Beide werkgroepen hebben een internationaal karakter en de leden betreffen niet alleen mensen uit het dierproevenveld. De werkgroepen hebben een taakomschrijving gekregen waarin staat aangegeven welke elementen in het adoptieproces zij zullen beschrijven. Dit dient te resulteren in een code of practice met een te volgen stappenplan.

Pijnbestrijding

Er heeft een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden. Momenteel zijn er wat zorgen over de tijdige afronding, alhoewel de werkgroep hard werkt om tot een uiteindelijke versie van de code of practice te komen. Het idee is om de code of practice (en de bijbehorende bijlages) een "levend" document te laten zijn. de vraag ligt nog voor door wie dat gefaciliteerd gaat worden. Dit zal tijdens de volgende NCad duidelijk dienen te worden. Er is een enquête uitgezet in het veld over pijnherkenningen en pijnbestrijding bij proefdieren waarop een zeer grote respons is gekomen (al meer dan 200 reacties tot dusver). Via deze enquête zal duidelijk moeten worden hoe het ervoor staat met kennisontwikkeling, kennisdeling, implementatie en kennisborging op het gebied van pijnherkenning en pijnbestrijding. Een student van het Van Hal instituut zal dat verder gaan uitwerken.

Honden en katten

De deadline voor het advies is verschoven naar eind maart volgend jaar aangezien het NCad akkoord is gegaan om daarnaast een nieuwe adviesvraag ter hand te nemen. In de volgende vergadering zal er dieper worden ingegaan over de stand van zaken van dit advies.

Verzamelen van Code of practice

Hieraan wordt door het secretariaat gewerkt.

Internationaal

De betreffende beleidsmedewerker zal in de NCP vergadering verslag doen over de internationale workshop. 13 lidstaten hebben zich al aangemeld. Ook Eurogroup is gevraagd deel te nemen in het kader van het Nederlandse voorzitterschap en hun activiteiten daarbij.

IvD's

Er zijn verschillende bijeenkomsten geweest waarin het NCad en haar medewerkers de IvD's wil enthousiasmeren om met elkaar kennis te delen. Er is daarop uiteenlopend gereageerd richting ondersteunend bureau. Eind oktober zou nog een bijeenkomst georganiseerd worden, dat acht het NCad echter nog te vroeg.

De IvD's zijn zich nog niet formeel aan het organiseren; zij geven er de voorkeur aan eerst een nieuw netwerk op te zetten voordat er een keuze gemaakt wordt voor de formele organisatievorm. Het NCad zou daarin een ondersteunende rol kunnen vervullen. Dit onderwerp zal in de volgende vergadering nader worden besproken.

Overzicht kansrijke domeinen

Het secretariaat heeft een start gemaakt om een overzicht te maken van kansrijke domeinen. De DG heeft aangegeven zeer geïnteresseerd te zijn in een dergelijk overzicht.

Werkwijze en formats voor adviezen

Dit zal tijdens de volgende vergadering worden besproken.

Verslag vorige bijeenkomst

Na een aantal wijzigingen kan het verslag worden goedgekeurd.

Bespreking concept advies *Dataopslag*

Het voorliggend advies wordt per pagina met de NCad leden besproken, waarbij wordt gekeken of de aangedragen voorstellen afdoende in het advies zijn verwerkt en het advies voldoende geconcretiseerd is. Het betreft een laatste kritische beoordeling om te bezien of dit advies aan gewenste ambitieniveau van de NCad voldoet.

Er zal een persbericht over dit advies worden opgesteld dat gepubliceerd wordt op de website van het NCad nadat het advies aan de Staatssecretaris van Economische Zaken is aangeboden.

Bespreking conceptadvies *Dieren in voorraad gedood*

Het voorliggend advies is aangepast naar aanleiding van de gedane suggesties tijdens de vorige vergadering.

In het advies zal duidelijker worden opgenomen dat de problematiek omtrent dieren in voorraad gedood een bredere aanpak vereist dan alleen datgene wat wordt geadresseerd in de vraagstelling van de Staatssecretaris van Economische Zaken.

De nieuwe innovatieve technologie om GM-dieren te maken, "genome-editing", vervangt in toenemende mate de klassieke transgenese technologie. Naar verwachting maakt deze nieuwe technologie het mogelijk om met minder dieren dan tot nu toe het geval is, een voor het experiment toegesneden genetisch veranderd dier te maken. Echter, deze technologie maakt het ook mogelijk om van andere phylogenetisch "hogere" diersoorten dan de muis en zebra vis GA-dieren te maken. Daardoor kan het proefdiergebruik gaan stijgen. Dit levert spanning op met de maatschappelijke wens om het proefdiergebruik verder te verminderen.

Aangezien er geruime tijd gesproken is over het advies betreffende dataopslag en er nog weinig tijd resteert in deze vergadering zal voor dit advies een extra bespreking worden ingelast om het per pagina nogmaals kritische te bekijken.

Ok voor dit advies zal een persbericht worden opgesteld dat na aanbieding aan de Staatssecretaris van Economische Zaken zal worden gepubliceerd op de website van het NCad.

Datum
September 2015

Beide adviezen zullen 12 oktober aan de Staatssecretaris van Economische Zaken worden aangeboden.

Verzoek vanuit EZ en NVWA voor aanvullende adviesvraag

Het NCad heeft een formele nieuwe adviesvraag ontvangen over wetenschappelijke criteria voor het toestaan van dodingsmethoden die niet zijn opgenomen in de bij wet vastgestelde lijst van toegestane methoden. Dat betekent dat er een herprioritering plaatsvindt van de adviezen die nu in behandeling zijn. De herprioritering zoals in de vorige vergadering besproken is akkoord bevonden vanuit het ministerie van Economische Zaken. De officiële adviesvraag met een plan van aanpak zal in de volgende vergadering uitvoerig worden besproken. In de huidige vergadering ligt de nadruk op het bespreken van de twee adviezen betreffende dataopslag en dieren in voorraad gedood.

Synthesis of evidence

Dit onderwerp zal één van de thema's zijn die tijdens de workshop op 8 oktober in Brussel aan de orde zal komen.

Synthesis of evidence wordt gepresenteerd in het rapport als een container begrip. Een narrative review is daarvan de meest vrijblijvende vorm en de systematic review omvat striktere voorwaarden. Een narrative review kan vervolgens ook in gradaties worden toegepast. Een andere vorm van synthesis of evidence zou een expert panel kunnen zijn. Voor de workshop van 8 oktober zal het secretariaat een samenvatting van het rapport maken waarbij de 3 vormen worden beschreven. De voorzitter voegt daaraan nog een inleidend stuk toe. Het is de bedoeling dat in Brussel tijdens de workshop een soort code of practice wordt gemaakt die men gebruikt alvorens met een dierproef kan worden gestart.